



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zespół Szkół  
im. Gen. Józefa Kustronia  
w Lubaczowie

# Program działalności szkolnego koła zajęć wyrównawczych z matematyki



UNIwersytet  
JAGIELLOŃSKI  
W KRAKOWIE



Autorzy:  
dr Bernard Sozański  
mgr Beata Charysz

ISBN 978-83-7667-058-4

# 1. Analiza statystyczna wyników egzaminu gimnazjalnego

## SŁOWNICZEK UŻYTYCH NARZĘDZI:

Dla syntetycznego ujęcia wyników prowadzonych badań wykorzystano podstawowe miary statystyki opisowej:

- a) **średnia arytmetyczna** – wskazuje średnią wartość,
- b) **odchylenie standardowe** – obrazuje przeciętną różnicę między obserwacjami a ich średnią,
- c) **współczynnik zmienności** – opisuje przeciętną procentową różnicę między obserwacjami a ich średnią, wyrażona względem tej średniej,
- d) **kwartył I** – oznacza, że 25% obserwacji jest o wartościach nie wyższych niż wartość tego kwartyła
- e) **kwartył II** (inaczej **mediana** – wartość środkowa) oznacza, że 50% obserwacji jest o wartościach nie wyższych niż wartość tego kwartyła
- f) **kwartył III** – oznacza, że 75% obserwacji jest o wartościach nie wyższych niż wartość tego kwartyła
- g) **kurtoza** (właśc.. **współczynnik ekscesu**) – względna miara koncentracji i spłaszczenia rozkładu, określa rozmieszczenie i koncentrację wartości w pobliżu średniej (gdy wartość kurtozy jest równa 0 rozkład ma kształt normalny, gdy jest większa od 0 rozkład jest bardziej wysmukły niż normalny (większe skupienie wartości wokół średniej), natomiast wartość mniejsza od 0 rozkład jest mniej wysmukły niż normalny (większe spłaszczenie rozkładu)),
- h) **skośność** (**współczynnik skośności**) – miara asymetrii rozkładu (równa 0 dla rozkładu symetrycznego, dodatnia - gdy wykres rozkładu ma długi ogon z prawej strony, ujemna - gdy wykres rozkładu ma długi ogon z lewej strony)

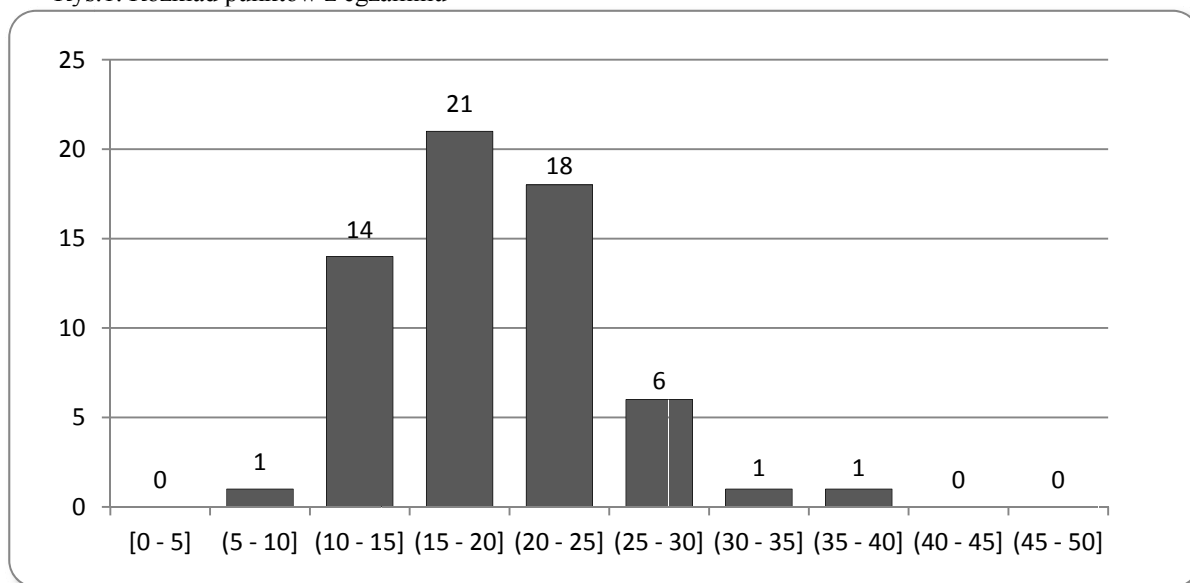
W celu zbadania zgodności badanego rozkładu z rozkładem normalnym wykorzystano **test Kołmogorowa – Smirnowa**, natomiast dla zweryfikowania hipotezy czy dwie niezależne próbki pochodzą z tej samej populacji (mają podobne rozkłady) wykorzystano **test t dla prób niezależnych** (w przypadku zgodności rozkładu wyników grupy z rozkładem normalnym) lub test **Manna – Whitneya** (w przypadku braku zgodności z rozkładem normalnym). Test t dla prób niezależnych został dodatkowo poprzedzony **testem Levene’a równości wariancji grupowych**. W każdym przypadku podano wartość  $p$ , czyli prawdopodobieństwo testowe; jeśli jest mniejsze od danego poziomu istotności  $\alpha$  (wynoszące w prowadzonych analizach 0,05), hipotezę  $H_0$  należy odrzucić.

Natomiast dla zbadania kierunku i siły zależności pomiędzy oceną z matematyki a wynikami egzaminu z części matematyczno – przyrodniczej wykorzystano **współczynnik korelacji rang Spearmana**, który wyraża siłę korelacji dwóch cech mierzonych na skali porządkowej.

Analizie poddano wyniki egzaminu gimnazjalnego z części matematyczno – przyrodniczej w roku szkolnym 2009/2010 oraz oceny końcowe z matematyki 62 uczniów klas pierwszych ZS im Kustronia w Lubaczowie, którzy złożyli aplikację do zajęć wyrównawczych w projekcie „Młodzieżowe Uniwersytety Matematyczne”. Większość badanych (36 osób, 58,06%) stanowiły dziewczęta.

Wynik egzaminu gimnazjalnego z części matematyczno – przyrodniczej podawany był w punktach od 0 do 50. Rozkład tych wyników w badanej grupie zaprezentowano na rysunku 1.

Rys.1. Rozkład punktów z egzaminu



Źródło: opracowanie własne

Z informacji przedstawionych na rysunku 1 wynika, że w badanej grupie najczęściej występowały wyniki z przedziału (15-20 pkt]. Do tego przedziału należą także średnia (20,00 pkt) oraz mediana (19 pkt), co oznacza że połowa badanych uczniów miała wynik egzaminu nie wyższy niż ten wynik.

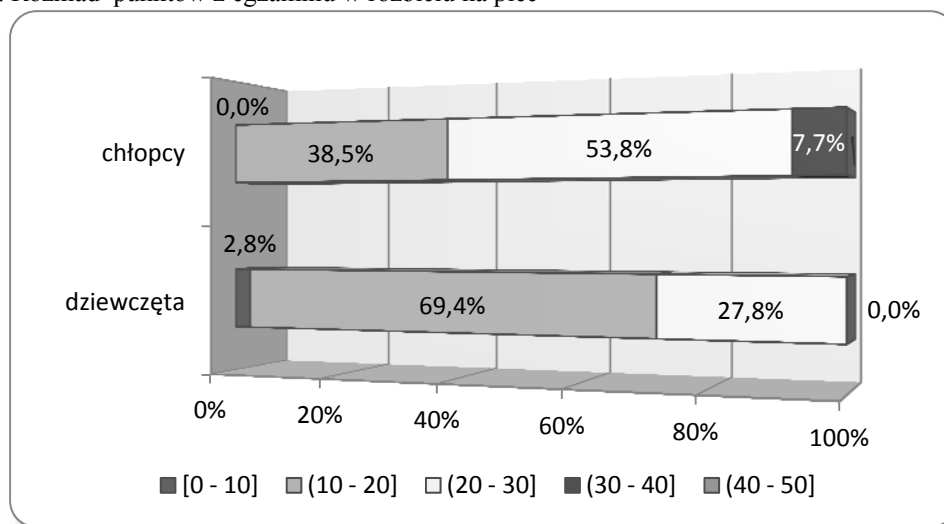
W porównaniu ze średnią z województwa podkarpackiego <sup>1</sup> wynoszącą 23,82 pkt średni wynik tej grupy jest nieco niższy.

Czwarta część badanych uczniów miała wynik nie wyższy niż 16 (kwartył I), zaś 75% miała wynik nie wyższy niż 24 pkt (kwartył 3). Próbę charakteryzowała dość duża zmienność – przeciętne odchylenie od średniej, mierzone odchyleniem standardowym, wynosiło około 5,62 pkt., co stanowi 28,12% średniej. Dodatni wynik kurtozy (0,49) świadczy o tym, iż rozkład wyników jest bardziej wysmukły (mniej spłaszczony) niż rozkład normalny. Skośność dodatnia (0,73) świadczy o tym, że rozkład jest z asymetrią rozciągającą się w kierunku wartości wyższych.

<sup>1</sup> Sprawozdanie z egzaminu gimnazjalnego w 2010 roku [tab.59], OKE w Krakowie, Kraków, maj 2010 [w:] [http://www.oke.krakow.pl/inf/filedata/files/Sprawozdanie%20z%20egzaminu%20gimnazjalnego%20w%202010%20roku\\_1.pdf](http://www.oke.krakow.pl/inf/filedata/files/Sprawozdanie%20z%20egzaminu%20gimnazjalnego%20w%202010%20roku_1.pdf)

Rozkład wyników egzaminu był nieco inny u obu płci (rysunek 2). Wśród chłopców przewagę (53,85%) stanowiły wyniki średnie (20-30 pkt], zaś u dziewcząt dominowały (69,44%) wyniki niższe (10-20 pkt]. Poza tym, żadna z dziewcząt nie osiągnęła wyniku powyżej 30 pkt, zaś u chłopców stanowiły one 7,69%.

Rys.2. Rozkład punktów z egzaminu w rozbiciu na płeć



Źródło: opracowanie własne

Odmienność rozkładów potwierdzają również podstawowe statystyki (tab.1). Zarówno średnia, jak i mediana wyników były wyższe u chłopców, ale z kolei występuje u nich większa zmienność.

Tab.1. Rozkład punktów z egzaminu w rozbiciu na płeć

Płeć \ Wynik z egzaminu	średnia	mediana	odchylenie standardowe	współczynnik zmienności
<b>dziewczeta</b>	18,08	17,5	4,27	23,59%
<b>chłopcy</b>	22,65	22,5	6,25	27,61%

Źródło: opracowanie własne

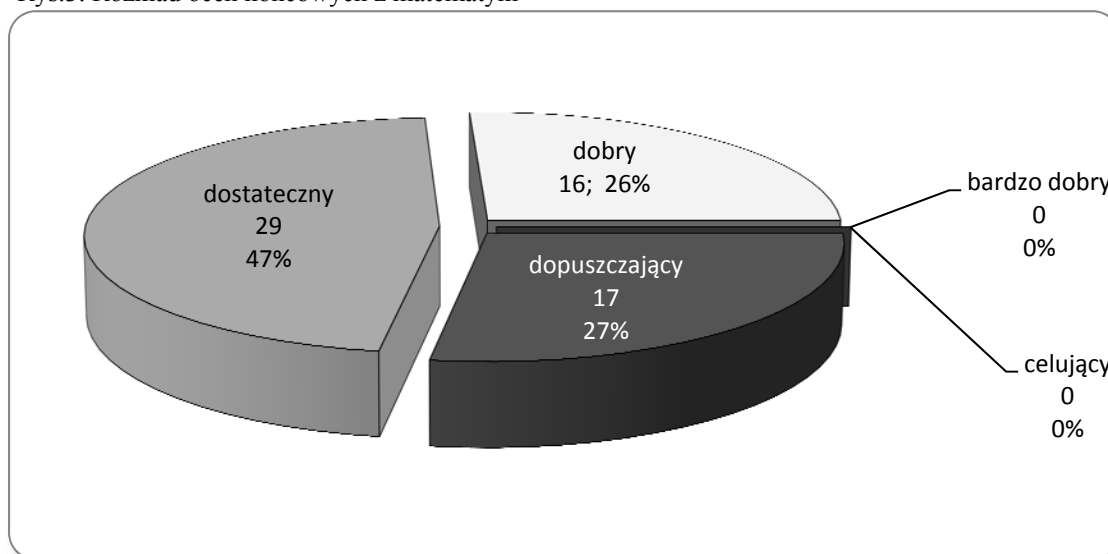
Aby sprawdzić podobieństwo rozkładów dla obu płci, zastosowano test  $t$  dla prób niezależnych. Można go było zastosować, gdyż rozkład był zgodny z rozkładem normalnym, co wykazano testem Kołmogorowa – Smirnowa ( $Z = 0,97, p=0,31, p \geq \alpha$ )<sup>2</sup>. Wstępnie sprawdzono równość wariancji grupowych testem Levene'a, który dał wynik pozytywny ( $F=3,82; p=0,06, p \geq \alpha$ ). Następnie

<sup>2</sup> W badaniach przyjęto poziom istotności  $\alpha = 0,05$ .

zastosowany test  $t$  dla prób niezależnych ( $t = -3,42$ ,  $p=0,00$ ,  $p \leq \alpha$ ) wykazał, iż średnie wyniki z egzaminu chłopców i dziewcząt różnią się istotnie.

Uczniowie należący do badanej grupy najczęściej kończyli gimnazjum z oceną z matematyki dostateczną (29 osób, 46,77%) oraz dopuszczającą (17 osób, 27,42%) i dobrą (16 osób, 25,18%), co widać na rysunku 3.

Rys.3. Rozkład ocen końcowych z matematyki

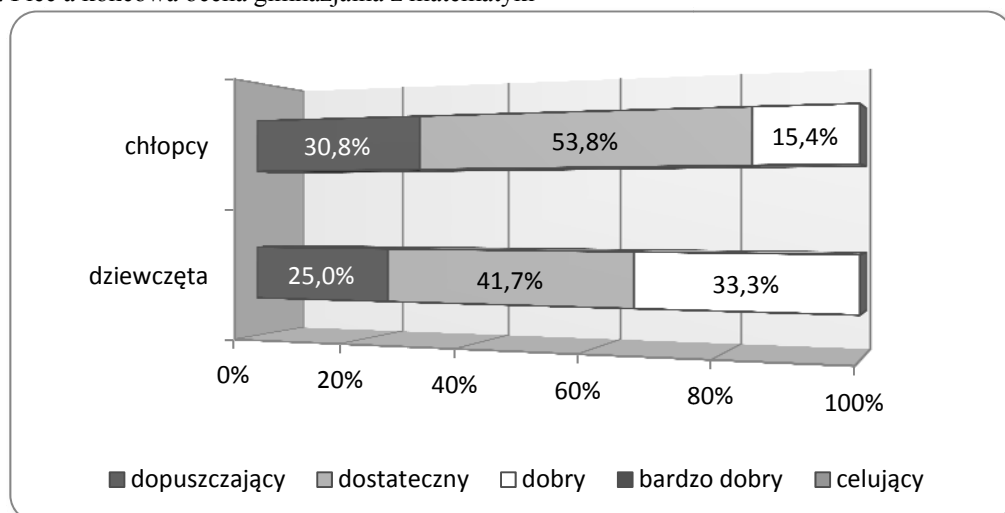


Źródło: opracowanie własne

W badanej grupie średnia ocen wyniosła 2,98, zaś wartość środkowa (mediana) 3. Z uwagi na małą liczbę wariantów cenniejszą informację niż kwartyle podaje nam średnia i odchylenie, które tu wyniosło ok. 0,74 stopnia. Oznacza to, że oceny końcowe uczniów różniły się od średniej 2,98 przeciętnie o 0,74 stopnia, co stanowi 24,64% średniej. Te statystyki potwierdzają obserwacje z wykresu: próba nie jest skupiona wokół jednej oceny, lecz jest zróżnicowana, ma dużą zmienność. Ujemny wynik kurtozy (-1,11) potwierdza wcześniejszą uwagę o małym skupieniu wokół średniej. Niewielka skośność dodatnia (0,03) świadczy o tym, że rozkład jest zbliżony do symetrycznego.

Rozkład ocen końcowych z matematyki wydaje się być nieco inny u dziewcząt i u chłopców (rys. 4). Wśród dziewcząt jest wyższy udział „czwórek”, które w tej grupie były oceną najwyższą.

Rys.4. Płeć a końcowa ocena gimnazjalna z matematyki



Źródło: opracowanie własne

O odmienności rozkładów nie rozstrzygają podstawowe statystyki (tab.2) – wprawdzie średnia jest wyższa u dziewcząt, ale mediany są równe, a miary zmienności porównywalne.

Tab.2. Rozkład ocen końcowych z matematyki w rozbiciu na płeć

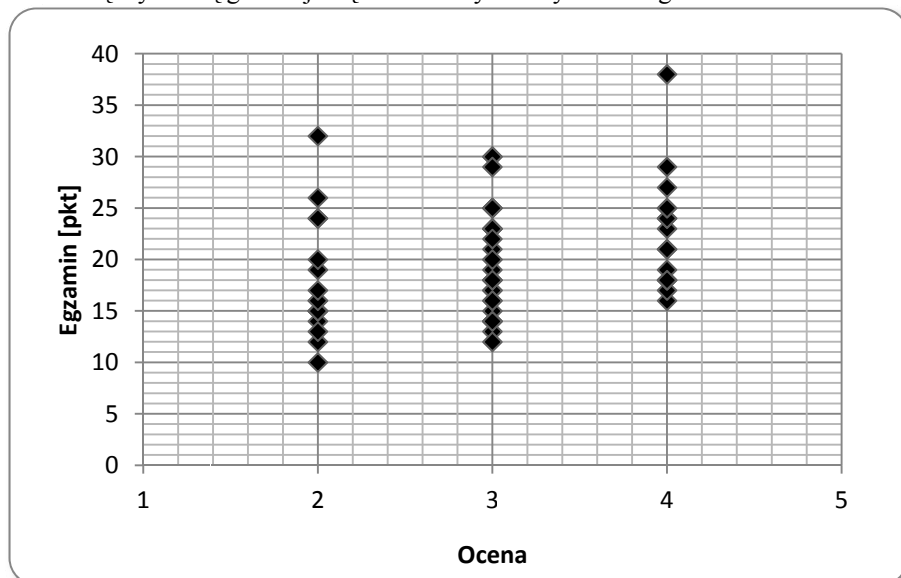
Płeć \ Ocena końcowa	średnia	mediana	odchylenie standardowe	współczynnik zmienności
dziewczęta	3,08	3	0,77	24,97%
chłopcy	2,85	3	0,67	23,71%

Źródło: opracowanie własne

Podobieństwo rozkładów sprawdzono ostatecznie testem U Manna – Whitneya, z uwagi na skalę porządkową. Uzyskany wynik ( $U = 387,00$ ;  $p=0,21$ ,  $p \geq \alpha$ ) pozwolił na przyjęcie tezy, iż gimnazjalne oceny końcowe z matematyki dziewcząt i chłopców są podobne.

Zależność między wynikiem z egzaminu a oceną końcową z gimnazjum najlepiej oceniać interpretując wykres rozrzutu (rys.5).

Rys.5. Zależność między oceną gimnazjalną z matematyki a wynikiem egzaminu



Źródło: opracowanie własne

Wskazuje on na widoczną, słabą zależność dodatnią między oceną końcową z gimnazjum a wynikiem z egzaminu gimnazjalnego. Dodatni znak oznacza że „dobrzy” uczniowie, mający wyższe oceny końcowe z gimnazjum, z reguły uzyskiwali dobry wynik z egzaminu. Interpretację tą potwierdza współczynnik korelacji Spearmana (0,34).



## **2. Zasady realizacji zajęć**

### **2.1. Cele realizacji zajęć**

Głównym celem realizacji zajęć w ramach *Koła zajęć wyrównawczych* jest podniesienie kompetencji matematycznych uczniów rozpoczynających naukę w klasie pierwszej w roku szkolnym 2010/2011.

Cele szczegółowe:

- Uzupełnienie braków w wiadomościach i umiejętnościach matematycznych
- Rozbudzanie zainteresowania matematyką
- Ukazywanie praktycznej strony matematyki
- Wyrabianie systematyczności, pracowitości i wytrwałości w uczeniu się matematyki
- Wykorzystanie zależności i analogii matematycznych do łatwiejszego zapamiętywania

### **2.2. Założenia programowe**

#### **2.2.1. Organizacja zajęć**

Zajęcia wyrównawcze powinny być prowadzone w sposób regularny np. 1 raz w tygodniu, liczba osób w grupie 10 – 15, na jedno spotkanie powinno przypadać 2 godziny. Uczniowie z klas licealnych i klas technikum powinni być w odrębnych grupach – (materiał programowy w klasach technikum realizowany jest w ciągu czterech lat, zaś w licealnych trzech). Bardzo istotna jest współpraca z dyrekcją szkoły w celu ustalenia wspólnego czasu zakończenia obowiązkowych zajęć lekcyjnych klas z których młodzież uczęszcza na zajęcia wyrównawcze do jednej grupy.

#### **2.2.2. Omówienie niezbędnych pomocy naukowych**

Oprócz standardowych pomocy jak kreda i tablica w celu zainteresowania matematyką prowadzenie zajęć z wykorzystaniem komputera, projektora multimedialnego, matematycznych programów komputerowych, symulacji komputerowych, gier dydaktycznych np. domino matematyczne czy puzzle; kart pracy - rozwiąż przez analogię,

#### **2.2.3. Procedury osiągnięcia celów**

Przeprowadzenie krótkich form pisemnych w celu zweryfikowania wiedzy i umiejętności z zakresu gimnazjum – tu proponuję wprowadzenie oceniania kształtującego (uczeń otrzymuje pisemną informację zwrotną z uwzględnieniem mocnych i słabych stron – tu wskazanie literatury w celu nadrobienia braków z dokładnym podaniem strony na której można znaleźć potrzebną wiedzę matematyczną np. podręcznik, strona Internetowa itp.)

W celu zainteresowania matematyką należy stosować różnorodne metody nauczania z naciskiem na metody aktywizujące, z użyciem środków audiowizualnych wzbudzających

aktywność ucznia na zajęciach, inspirujących do pracy i poszukiwania odpowiedzi na nurtujące go pytania.

W miarę możliwości każda lekcja powinna zawierać element ukazujący zastosowanie poznanej wiedzy w życiu codziennym.

Systematyczna kontrola zadań domowych przez nauczyciela zmusza uczniów do pracy w domu, do powtarzania nabytej wiedzy i poprzez działania zdobywania biegłości w rozwiązywaniu zadań a tym samym pilności i wytrwałości w uczeniu się.

Uczniowie bardzo chętnie pracują nad zadaniami rozwiąż przez analogię – zachęcam do przygotowywania kart pracy również jako zadań do konkursu na zajęciach między grupami. Ważne jest stosowanie metody skojarzeń – szczególnie do powtórzenia i uporządkowania zdobytej wiedzy.

### 2.3. Szczegółowe treści kształcenia

#### A. Liczby i ich zbiory

- a) zbiór, suma, iloczyn i różnica zbiorów – *realizacja zajęć w klasie I*
- b) zbiór liczb rzeczywistych i jego podzbiory, liczby naturalne – *realizacja zajęć w klasie I,*
- c) (liczby pierwsze), liczby całkowite, wymierne i niewymierne, rozwinięcie dziesiętne liczb rzeczywistej – *realizacja zajęć w klasie I,*
- d) prawa dotyczące działań arytmetycznych na liczbach rzeczywistych – *realizacja zajęć w klasie I,*
- e) definicja potęgi o wykładniku wymiernym oraz prawa działań na potęgach o wykładniku wymiernym – *realizacja zajęć w klasie I*
- f) definicja przedziału liczbowego na osi oraz definicja sumy, iloczynu i różnicy przedziałów – *realizacja zajęć w klasie I*
- g) definicja wartości bezwzględnej – *realizacja zajęć w klasie I,*
- h) metody rozwiązywania i interpretację geometryczną równań i nierówności z wartością bezwzględną – *realizacja zajęć w klasie I,*
- i) prawa działań na potęgach o wykładniku rzeczywistym – *realizacja zajęć w klasie I,*

#### B. Funkcje i ich własności

- a) definicja funkcji – *realizacja zajęć w klasie II, III, (II–I liceum Iit - II technikum)*
- b) przegląd wybranych własności funkcji – *realizacja zajęć w klasie II, III,*
- c) definicja i własności funkcji liniowej – *realizacja zajęć w klasie II, III,*

- d) definicja i własności funkcji kwadratowej, jej wykres i miejsca zerowe – *realizacja zajęć w klasie II*,
- e) definicja wielomianu i prawa dotyczące działań na wielomianach – *realizacja zajęć w klasie II*,
- f) dodawanie, odejmowanie, mnożenie wielomianów – *realizacja zajęć w klasie II*,
- g) sposoby rozkładu wielomianu na czynniki – *realizacja zajęć w klasie II*,
- h) definicja funkcji  $y = a/x$  i jej własności – *realizacja zajęć w klasie II*,
- i) zasady wykonywania działań na wyrażeniach wymiernych – *realizacja zajęć w klasie II, III*,
- j) sposoby rozwiązywania równań wielomianowych – *realizacja zajęć w klasie II*
- k) pojęcie wyrażenia wymiernego oraz metody rozwiązywania równań wymiernych – *realizacja zajęć w klasie II*
- l) definicje funkcji trygonometrycznych kąta ostrego w trójkącie prostokątnym – *realizacja zajęć w klasie I*
- m) związki między funkcjami trygonometrycznymi tego samego kąta – *realizacja zajęć w klasie I*,
- n) tożsamości trygonometryczne – *realizacja zajęć w klasie I*,
- o) funkcja wykładnicza – *realizacja zajęć w klasie I, II*,
- p) pojęcie logarytmu, działania na logarytmach – *realizacja zajęć w klasie I*,

### **C. Ciągi liczbowe**

- a) definicja ciągu liczbowego – *realizacja zajęć w klasie II*,
- b) definicję ciągu arytmetycznego i geometrycznego, wzór na  $n$ -ty wyraz, wzór na sumę  $n$  początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego i geometrycznego – *realizacja zajęć w klasie II*,
- c) procent prosty i procent składany – *realizacja zajęć w klasie II*,
- d) oprocentowanie lokat i kredytów – *realizacja zajęć w klasie I*,

### **D. Planimetria**

- a) własności czworokątów wypukłych – *realizacja zajęć w klasie I, II, III*,
- b) związki miarowe w figurach płaskich z zastosowaniem trygonometrii – *realizacja zajęć w klasie I*,
- c) twierdzenie Talesa i jego związek z podobieństwem – *realizacja zajęć w klasie I*

- d) cechy podobieństwa trójkątów – realizacja zajęć w klasie I,
- e) pola figur podobnych – realizacja zajęć w klasie II,

### **E. Stereometria**

- a) graniastosłupy, ostrosłupy, walce, stożki i kule – realizacja zajęć w klasie III,
- b) pojęcie kąta nachylenia prostej do płaszczyzny i kąta dwuściennego – realizacja zajęć w klasie III,
- c) związki miarowe w bryłach z zastosowaniem trygonometrii – realizacja zajęć w klasie III,
- d) przekroje płaskie graniastosłupów i ostrosłupów – realizacja zajęć w klasie III,
- e) pola i objętości brył – realizacja zajęć w klasie III,
- f) pojęcie wielościanu foremnego – realizacja zajęć w klasie III.

### **F. Rachunek prawdopodobieństwa i kombinatoryka**

- a) zasada mnożenia - realizacja zajęć w klasie III.
- b) doświadczenie losowe, zdarzenie elementarne, zbiór zdarzeń elementarnych, zdarzenie – realizacja zajęć w klasie III.
- c) prawdopodobieństwo klasyczne – realizacja zajęć w klasie III.
- d) Obliczanie prawdopodobieństwa metoda drzewa – realizacja zajęć w klasie III.

### **G. Elementy statystyki**

- a) Podstawowe pojęcia statystyki. Sposoby prezentowania danych statystycznych – realizacja zajęć w klasie III,
- b) Średnia arytmetyczna, ważona – realizacja zajęć w klasie III,
- c) Wariancja i odchylenie standardowe – realizacja zajęć w klasie III,

### **H. Elementy geometrii analitycznej**

- a) Odległość między punktami – wzór na długość odcinka - realizacja zajęć w klasie II
- b) Równania prostej : kierunkowe i ogólne - realizacja zajęć w klasie II
- c) Prostopadłość i równoległość prostych na płaszczyźnie - realizacja zajęć w klasie II
- d) Równanie okręgu – postać kanoniczna i ogólna - realizacja zajęć w klasie II.

### 3. Zalecane metody pracy to:

- podające ( wykład, pogadanka, opis);
- metoda przypadków;
- metoda problemowa;
- nauczanie programowe;
- ćwiczenia przedmiotowe;
- problemowe ( metody aktywizujące)

Wykład polega na bezpośrednim lub pośrednim przekazywaniu wiedzy określonej grupie odbiorców. Aktywność uczestnika wykładu wymaga od niego dużego wysiłku i znacznej dojrzałości umysłowej. Dlatego też należy go odpowiednio w szkołach średnich stosować i ograniczać. Typowe dla wykładu elementy to przekazanie informacji w sposób systematyczny i logicznie konsekwentny. Nauczyciel powinien treść wykładu wiązać umiejętnie z życiem, dobierać trafne i interesujące przykłady, starannie się wysławiać. Pogadanka polega na rozmowie nauczyciela z uczniami, przy czym nauczyciel jest w tej rozmowie osobą kierującą. Zmierząc do osiągnięcia zaplanowanego celu stawia uczniom pytania, na które oni z kolei udzielają odpowiedzi. Pogadanka może służyć przygotowaniu uczniów do pracy na lekcji, zaznajamianiu ich z nowym materiałem, systematyzowaniu i utrwalaniu wiadomości.

Opis jest najprostszym sposobem zaznajamiania uczniów z nieznanymi im bliżej osobami, rzeczami, zjawiskami itp. Zalecany jest zarówno wtedy, gdy nie ma możliwości zastosowania odpowiedniego pokazu, jak i przede wszystkim wtedy, gdy opisowi towarzyszy pokazywanie opisywanych przedmiotów lub ich modeli czy rysunków.

Metoda przypadków polega na rozpatrzeniu przez małą grupę uczniów opisu jakiegoś przypadku, możliwych rozwiązań. Po otrzymaniu opisu, rozwiązań wraz z kilkoma pytaniami, na które należy odpowiedzieć, uczniowie sami formułują dalsze pytania wyjaśniające ten przypadek, a nauczyciel udziela na nie odpowiedzi.

Metoda problemowa polega na wytworzeniu sytuacji problemowej, formułowaniu problemów, określaniu pomysłów ich rozwiązania, weryfikacji pomysłów rozwiązania oraz na porządkowaniu i stosowaniu uzyskanych wyników w nowych zadaniach o charakterze praktycznym lub teoretycznym. Jej cechą charakterystyczną jest dominacja uczenia się nad

nauczaniem. Wzbudza ona wiarę ucznia w siebie, utwierdza go w przekonaniu, że jest w stanie rozwiązywać coraz trudniejsze zadania.

Nauczanie programowane prowadzone być może z użyciem komputera lub podręcznika, zbioru zadań itp. Obecnie dostępnych jest wiele komputerowych programów dydaktycznych spełniających potrzebne warunki. Metody praktyczne ułatwiają uczniom bezpośrednie poznanie rzeczywistości oraz pozwalają na wykorzystanie posiadanej przez nich wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych. Do tej grupy zaliczyć można: pokaz, ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenia laboratoryjne, metodę projektów itp. Pokaz polega na demonstrowaniu uczniom naturalnych przedmiotów lub ich modeli, zjawisk, wydarzeń lub procesów i objaśnianiu ich istotnych cech.

Ćwiczenia przedmiotowe polegają na wielokrotnym wykonywaniu pewnych czynności dla nabycia wprawy i uzyskania coraz wyższej sprawności w działaniach intelektualnych i praktycznych. W nauczaniu matematyki pełnią rolę szczególną. Podczas ćwiczeń laboratoryjnych uczniowie samodzielnie przeprowadzają eksperymenty. Eksperymenty te pozwalają na formułowanie pewnych uogólnień, zilustrowanie wcześniej poznanych praw, zasad i reguł (tradycyjna metoda laboratoryjna) oraz ułatwiają uczniom przewidywanie nieznanych im jeszcze zjawisk i procesów (problemowa metoda laboratoryjna).

Metody aktywizujące to grupa metod, które uznać należy za najskuteczniejsze. Dzięki nim uczenie się ma charakter niekonwencjonalny, ciekawy i zajmujący. Zajęcia motywują ucznia do działania, twórczego myślenia i kreatywności. Dzięki nim uczeń ma wpływ na to, co na lekcji będzie się działo, jest jej współtwórcą, (tworzy się poczucie współodpowiedzialności). Metody te uczą przez działanie, tworzenie, współpracę i przeżywanie. Sednem metod aktywizujących może być powiedzenie Konfucjusza: „Powiedz, a zapomnę. Pokaż a zapamiętam. Pozwól wziąć udział a zrozumieć.” Metody te wymagają zaangażowania nauczyciela i uczniów.

## **4. Ewaluacja**

**Ewaluacja w oświacie** to ocena przydatności i skuteczności podejmowanych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w odniesieniu do założonych celów, służąca doskonaleniu tych działań (*Rozporządzenie MENiS z 23 kwietnia 2004*).

**Ewaluacja** odbywać się będzie w formie obserwacji postępów uczniów. Systematyczne prowadzenie ewaluacji pozwoli dostrzec wpływ przekazywanych treści na postawy, wiedzę, umiejętności uczniów, a zarazem stanowi podstawę planowania dalszej pracy.

## **5. Literatura:**

Podstawa programowa – Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 listopada 2003 Dz.U. 2003 r. 210 poz. 2041.

Standardy egzaminacyjne.

Informator o egzaminie maturalnym z matematyki – [www.cke.edu.pl](http://www.cke.edu.pl)

Poradnik metodyczny dla nauczyciela.